

nega M. Ravnikarja II. t. j. Poženčana, naj se za stoletnico tudi v „Tovarišu“ vsaj po nekterih čerticah opiše M. Ravnikar I. —

Zakaj je dobro, in koristno, da si učitelj spoštovanje otrok in starišev pridobi in ohrani, s katerimi sredstvi to doseže.

(Pri okr. uč. konferenciji v Radolfovem 20. sept. 1877 gov. J. Gantar.)

Učiteljski stan je častitljiv, ali že od nekdanj malo spoštovan, da celo zaničevan (?) stan. To se zna že iz znanega rimskega pregovora: „Kogar bogovi sovražijo, odločijo ga za vzgojitelja“. Prestopimo pa iz onih rimskih časov precej na sedanji čas, in pogledjmo najprej, kaj ovira, da učiteljski stan, oziroma učitelj, še vedno nij tako spoštovan, kakor zasluži, in potem, kako si more učitelj zadobiti pravo veljavo in spoštovanje pri šolskih otrocih, njihovih stariših in tudi pri celi občini.

Kar zadeva prvo, zakaj da učitelj nema prave veljave pri ljudeh, bili bi po mojih mislih nekako sledeči trije vzroki:

1. Ker večina ljudstva na deželi še vedno ne spozna velike koristi dobre šole, nego jo smatra napravo, celo nepotrebno. Iz tega pa izvira, da tudi učitelj prave veljave in spoštovanja pri ljudeh nema.

2. Slaba domača izreja otrok. Znano je, da mnogo starišev iz prevelike ljubezni do svojih otrok v tem obziru šoli naravnost nasproti dela, in nočejo nič vedeti od tega, da v šoli je učitelj gospodar njihovega otroka, in

3. bila je do novejšega časa naj večja ovira: slabo materijelno stanje učiteljev. Res, da še sedaj nijsmo prav posebno še mi kranjski učitelji zadostno plačani v primeri po drugih kronovinah *) vendar moramo biti veseli tega, memo prejšnjih časov. Vsaj pa še tudi sedaj traja ta prehodna doba (Uebergangsperiode), ko priprost kmet ceni kolikor toliko, le učitelja organista, in sicer tacega, ki bi mu v enomer pete zgačkal v cerkvi, a učitelja in vzgojitelja pa tako malo, ali pa nič.

Po tem ovinku pa pridemo še le do prave rešitbe zgornjega vprašanja in to je: „Kako pa naj učitelj deluje, da bo tem trem oviram v okom prišel, in da bode ljudstvo pravi pomen zadobilo o šoli in učiteljskem stanu, in da bodo učitelja spoštovali šolski otroci, njihovi stariši in vsa občina?“ — Tukaj velja dvoje: Učitelj naj deluje v tem obziru naj prvo na šolske otroke, in drugič: po teh na njihove starše. To pa je težavno, le pomislimo: Učitelj dobi navadno na ljudski šoli celo trumo neotesanih in nevednih otrok. Ti so tedaj njemu izročeni v izrejo in poduk. Koliko se mora učitelj truditi, predno odpravi slabe razvade in nerodnosti pri teh otrocih. To se pa le doseže, če ima učitelj pravo ljubezen do svojega poklica, če je vztrajen pri tem težavnem opravilu,

*) Po nekaterih, a ne po vseh. Vr.

če je sam dostojno izobražen, in če je sam popolen izgled v vsem tem kar uči. Pri tem naj se ravna učitelj po teh pravilih:

1. Precej iz začetka naj si prizadeva, da bodo učenci nad njim spoznali učitelja in očetovega namestnika, zarad tega ga spoštovali pa tudi ljubili in mu zaupanje skazovali.

2. V dosego tega mora biti učitelj strogo nobenostransk (unparteiisch). Njemu naj bodo vsi otroci enaki, bodisi bogatih ali revnih starišev. Le kdor je priden in se lepo vede, naj ima prednost pred družimi. Otroci kaj kmali zapazijo, ako se učitelj bolj peča z otroci bogatih in imenitnih starišev, a revne pa prezira, — in učitelj je za vselej ob veljavo pri učencih in njihovih stariših.

3. Učitelj naj vedno dosledno in natančno to tirja od otrok, kar zapoveduje, kajti, kako hočejo otroci spoštovati onega učitelja, ki bi danes to nevsmiljeno tirjal od otrok, kar zapoveduje, jutri pa že ali odjenjeval, ali pa celo preziral, če se stori ali ne?

Ako si pa hoče učitelj, kakor se je reklo, po šolskih otrocih tudi pri njihovih stariših veljavo zadobiti, bo to dosegel, če si prizadeva, da vadi otroke v lepem vedenji, ne le v šoli, ampak tudi zunaj šole in doma, in da jih nauči mnogo koristnih vednost, ktere bi bile naj bolj potrebne za življenje. Zraven tega naj pa otroke vedno spodbuja, da naj to, kar so v šoli lepega slišali, tudi doma svojim starišem povedo, in da naj se tudi doma tako vedejo, kakor v šoli slišijo, da so namreč: vbogljivi, mirni, priljudni, pridni. i. t. d.

Če učitelj tako dobro šolo vredí, bodo stariši kmali zapazili, da se otroci res kaj koristnega v šoli učé, in da se lepše obnašajo, kakor prej, tedaj bodo gotovo začeli šolo vedno bolj ceniti, ter učitelja spoštovati. Izpredvidili bodo, da je šola koristna naprava, da je učitelj njihov dobrotnik, ki se za blagor njihovih otrok toliko trudi, raje bodo svoje otroke pošiljali v šolo, in napačni pojmovi o šoli in učitelju bodo vedno bolj zginjevali.

Pa tudi ne le pri stariših šolskih otrok naj si prizadeva zadobiti učitelj veljavo in spoštovanje, temuč tudi pri družih, vsaj dobromislečih srenjčanih. K temu pripomore poleg zgoraj rečenega pred drugim hvalevredno in lepo obnašanje učiteljevo v vsakdanjem življenji. Učitelj naj bode sè srenjčani, kar je prav, ne preveč pobratimski, pa tudi ne preveč preosorno enostransk. Njegovo obnašanje sè srenjčani naj bo odkrito-serčno, neprisiljeno, prijazno, zmiraj naj bo vedrega duha. Vsacemu naj rad postreže z dobrim svetom in z družim, kolikor mu je mogoče. Lepa prilika zato se učitelju ponudi, ako je izurjen in izveden v sadjereji, čebelarstvu, sviloreji in umnem kmetijstvu, da pri vsaki priliki podučí svoje ljudi v kaj boljšem, naj razlaga nove iznajdbe, posebno v kmetijstvu in druge novice, ki se godé po svetu, samo politiko naj pusti pri

miru, z eno besedo, naj si prizadeva pri vsaki priliki širiti omiko v svojem kraju. Zato je pa neobhodno potrebno, da učitelj sam mnogo bere in poskuša, ter se vedno vsestransko izobražuje. Ker pa tudi na učitelja rado vse gleda v občini, zapazi se ravno zato precej vsaka napaka pri njem. Treba je toraj, da se zderžuje vsake strasti kakor so: pijančevanje, igre i. t. d. Pa tudi v svojem družinskem življenji naj bi bil učitelj dober zgled občini, kajti šolska okna so velika, skozi nja vsaki rad notri pogleda. Če se toraj tam notri zapazi prepir, kletev, nesloga in kaj enacega, mahoma gre to od ust do ust, in izpodjeda spoštovanje do učitelja pri občini.

To bi bila nekatera važnejša vodila, kako si more učitelj zadobiti veljavo in spoštovanje pri šolskih otrocih in njihovih stariših, in če je to dosegel, je tudi zato dobro, da stariši ne verujejo precej svojim otrokom o učitelju, posebno kadar bi bili v šoli kaznovani, marveč stariši poprašajo prej učitelja o tem, kako in kaj? Znano je, kolikrat daje prav to povod velikim razpertijam, prepiru, jezi, med šolo in domačo hišo, da celo osebnim napadom na učitelja.

Ako se toraj učitelj po vsem tem ravna, in zraven svoje dolžnosti vestno in natanko spolnjuje, pridobil si bo veljavo in spoštovanje pri šolskih otrocih, njihovih stariših in pri vsi občini.

Geometrijsko oblikoslovje in njegovo združevanje z risanjem.

Govoril o tem pri okrajnem učiteljskem zboru ljubljanske okolice Janez Levčec.

(Dalje.)

Glavno pravilo se torej glasi: oblikosloven poduk naj bode nazoren, t. j. učencu, ki smo ga jeli v oblikoslovji podučevati, moramo dati priliko, da geometrijske oblike v konkretni podobi gleda, da tipa, meri, deli in sestavlja; tako ga pripeljemo od ogledovanja oblik do njih pojma, od skušnje do pravila, od pravila do njegovih posledic, od konkretnega do abstraktnega. „Die mathematischen Wahrheiten liegen zwar tief im Menschengeiste, pravi Gräfe, aber sie müssen sich erst an den Anschauungen des äußern Sinnes entfalten und der Mensch kann nur durch diese sich jener bewußt werden“. Ne smejo se torej učenci v geometrijo vpeljevati, tako, da se jim pravijo vednostne definicije te ali one oblike, ali da se jim narekujejo pravila in stavki, kojih ne razumo. Tak poduk bi bil nenaraven in ne ravnali bi se po Ruso-vojem izreku: „man lasse das Kind im Kinde sein“, ampak pregrešili bi se zoper človeško naravo. Torej razkazovanje in ogledovanje predmeta v dejanji je prvo. „Najprej reč, potlej znamenje ali besedo“, je uže staro pedagojsko pravilo. Da se pa to doseže, nam je pa skrbeti za izdatna nazorna sredstva. Jedno izmej teh, koje se rabi